

az alakoskodást a félbe maradtak előtt. Mi belakjuk a pályát,
teljes egészévé telítődve, akárha korongjában a hold.
Sem az apadás idején, sem a forgás hétköznapijaiban
nincs, ki fogyatkozásunk kitelítse, csak
a magányos utunk az álmatlan táj felett.

Rainer Maria Rilke

Újévre

*Boldog új évet – tájat – hajlékot!
Ahol levelem ér – tévedés, hogy
Zsíros-zsurlós fűvű (tejelők
Dús legelője), – fenti meződ
Kong, bong, mint Aeolus pusztá tornya.
Első levelem küldöm arról a
Tegnapi, nélküled csak hiány-
Földről, mely neked már csak parány
Csillag. Így lesz visszavonulásból
Visszakozás – szeretet az egykor
Szeretettből, s képzelt: képzeletből.
Elmondjam, a te... hogy tudtam erről?
Se földindulás, se lavina.
Bejött valaki – kedves – ki, ha
Nem te. – A legfájóbb hír. A Hírek
Lapban. – Elolvashatnám a cikket?
– Hol? – A hegyekben. (Ablak, fenyőág.
Lepedő.) – Nem jár magának újság?
Á, a cikket? – Ne. – De... – Megkímélne...?
(Krisztust nem adom ki fecsegésre.)
– Szanatóriumban. (Bérelt éden.)*

– A nap? – Tegnap vagy... már nem emlékszem.
Az Alcazarba jön? – Nem megyek.
Család – mondom. (Júdás nem leszek.)

*Boldog...! (Kinőtt a holnapiból.)
Elmondjam, mit tettem, amikor...?
Tssz... Elszóltam magam. Mint már ezerszer.
Életet s halált idézőjellel
Veszek, mint vak szóbeszédet.
Tettem nélkül lett valami tett,
Árnyéktalan és visszhangtalan bár,
De tevőleges!*

*Más: hogy utaztál?
Tépett szíved hogyhogy nem szakadt meg?
Az orlovi lovak röpitettek,
S oly sebesen, mint, mondtad, a sas,
Hogy a lélegzet is bennszakad?
Se lejtőt, se kaptatót nem ismer,
Kit igazi orosz sas röpít fel,
S az a tér neked is rokonod,
Voltál Oroszországban, tudod,
ott szárba szökken s magasba szárnyalt!
Életről s halálról fanyar szájjal
Szólok – magadét szólongatod!
Életet s halált csillagozok,
Lábjegyzetbe rakok (én más éjjelt
Áhítok: agyfélteke helyett egy
Csillagost!)*

*Kedves, vedd fontolóra,
Ha német betűt orosz pótolna,
Mi volna? – és nem csupán azért,
Mert most minden, úgymond, ami élt,
S (koldus) halott, szemrebbenés nélkül
Mindent fölfal! – fenn-földünk nyelvél,
Hisz láttam a Novogyevicsit,
Nyelvek összege választatik.*

*Kicsit szomorúan kérdlek téged:
Hogy van oroszul, többé nem kérded,
Nest? Az egyetlen, mely minden fészek
Fedőríme lehet: csillagfények.*

*Eltérek a tárgytól? Nincs ma tárgy,
Dolog, mely téged magadra hágy.
Minden gondolat, szótag Du Lieber,
Bármely szó értelmét hozza is fel
(Angyalok nyelvénél s az orosznál
Is közelebb a német!) – a fészek,
Nest, nem-léted sírja és nemléted.
Minden, ami nem volt, s ami volt már.
– Lehet, hogy én... csöppet se neked? –
Társaság, Rainer, közérzeted?
Szívós, kitartó marad a költő
Képzete (magától értetődő,
Hogy a világmindenségről, ott fent),
Első s utolsó: az égitestek,
Ha magad látnád is, de egészen!
Ne költő-lelket porhüvelyében
(Széthúzás bántja a feleket),
Hanem téged magaddal s veled,
– A legjobb nem a zeuszi, nem –
Kasztort: téged – és veled: Polluxot,
A márványt: téged – s veled: a zsurlót,
Nem búcsút, találkozást, – a szem-
Besítést: találkozást s elválást
Először.*

*Saját kezéd formáját
(És rajta – a tintás – nyomokat)
Hogy nézted (hány?) miljom futamat,
Végtelen (mert kezdettelen), néhány
Földközi-tenger fölötti kristály-
S egyéb csészealj-szint magasából?
Mindegy, mi nem történt, s mi lesz, várjon
Peremibb rész az elővárosnál.
Bárhogy legyen, ami nem volt, s van már*

– Mit is számíthat egy röpke hét! –
 S hová is lehetne nézni még,
 A páholy szélén kikönyökölve,
 Innen és onnan még, ha nem erre
 A megszenvedettre, mire hát.
 Most Bellevue-ben lakom. Fészek-, ág-
 Kisváros. Vagy kísérőnk szerint:
 Belle vue. Erőd, pompás panoráma
 – Ez a gall chiméra palotája –,
 Párizsra – s még messzebbre tekint...
 Bíborkönyöklődről mennyit nézed
 Mulatva, (kinek) mi „létszükséglet”,
 (Nekem) végtelenből kellenek
 Ezek a Bellevue-k, Belvédère-ek!

Témát váltok. Részletkérdés. Sürgős.
 Itt az Újév. Mire koccintok, sőt,
 Kivel? Mivel? A hab helyett vatta-
 Darabbal. Minek? Na, elkongatta –
 És én? Mit tegyek, ha itt a ríme
 Az újévi zajban: Rilke – nincs-te.
 Ha rád, ilyen szemre, éje száll,
 Az élet nem élet, a halál
 Nem halál. Elsötétül? Elmondod!
 Nincs élet, halál, – a harmadik most
 Jön. Új. (A földre a hetedik rak
 Szalmát az ó-huszonhatodiknak,
 Milyen boldogság veled végződni,
 Rainer, és teveled is kezdődni!)
 Végtelen-asztalnál rá iszom majd
 Veled, de az, ami halkan koccan,
 Üveg lesz? Nem, nem kocsmásdiból:
 A rím, ami veled összeforr,
 Egy harmadik.

Asztal. S a kereszted.
 Hány vidék, falu, erdő, telek meg
 Nyaraló! S kinek is integetne,
 Ha nem épp nekünk, a hely, a cserje?

Miénk! Senki másé! Lomb! Levélzet!
Tiéd-enyémek (s tiéd-tiédek).
(Hogy veled tömegbe is akár –
Mondjam?) hány hónap! hét! mennyi táj!
Esős előváros, emberek
Nélkül! S együtt, olyan reggelek,
Melybe pacsirták bele se kezdtek!

Biztos rosszul látok, s csak a vermet.
Biztos jobban látod, hisz felül
Vagy: nekünk semmi se sikerült.
Olyannyira, hogy egyszerűbb, tisztább,
Testünkre szabottabb semmi sincs, hát
Hagyjuk is el a részleteket.
Nincs, kivéve – ne várj semmi rend-
Kívülit (aki kívül rekedne,
Annak nincs igaza!) – de mi rendbe
Tartozhatna?

A refrén örök:

Nincs, bár valahogy, valami több,
Ha úgy – ha távolról is – de árnyék,
Az árnyéké! A nap, perc, a ház még –
Hisz a kalodás rabnak halál
Előtti emléke: az a száj!
Vagy mindkettőnk túl sokat méricskélt?
Mindabból maradt nekünk a fény,
Mint ahogy magunkból: csak a visszfény,
S kárpótlásul: túlvilági fény.

A legbeépítetlenebb pontról –
Új helyet, Rainer, világot, Rainer!
Bizonyossággal a legfokabb fokról –
Új látást, Rainer, új hallást, Rainer!

Szenvedélyek és barátok
Csak zavartak tégedet.
Visszhang, új hangot kívánok!
Hang, új visszhangot neked!

Az iskolapadban hányszor vették:
 Mi ez a folyó? És ez a hegység?
 Jó ott, a turistátlan vidéken?
 Nem tévedtem, esős a hegy-éden?
 Nem özvegyként kérdezősködök:
 Ugye, nem egy menny van? Afölött
 Van másik is? Teraszos? A Tátra
 Után: amfiteátrum hazája.
 (S valaki fölé függöny borul.)
 Örök-növő baobab az Úr?
 Vagy Napkirály arany Lajos? Csak nem,
 Hisz fölötte van egy másik Isten?
 Hogy megy az írás az új helyen?

De,

Különben, Rainer, ha vagy, a vers te
 Vagy! Hogy megy az írás új lakodban?
 Nincs asztal, homlok – kezednek hol van
 Támasza?

– Adj hírt, csak rejtjelezz!

Az új rím-sor örömet szerez?
 Hisz, ha jól értelmezzük a rímet,
 Mi más, mint egy sor új rím, lehetne?
 – Halál?

Nincs hová: nyelvileg ismert.

Egész sor új jelentés és egybe-
 Hangzás.

– Viszontlátásra! Lesz módunk

Erre? Hm. De összehangolódunk.
 Tengerből, földből a nekem ott majd
 Feltáruzóval, egész valómmal!

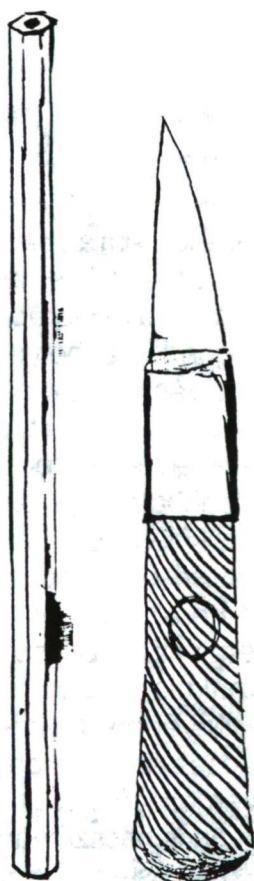
Írj, el ne kerüljelek, csak egy sort.
 Új hangkijelölést neked, Rainer!

A mennyei lépcsőn Kenyeret, Bort...
 És új, szent kézfeltevést is, Rainer!

– Ki ne dőljön, kezembe fogom. –
Átemelve Rhône-on, Rarogne-on,

Látható, sűrű búcsú fölébe
Rainer – Maria – Rilke – kezébe.

Marina Cvetajeva

SZX 92

Szijj Kamilla

A verseket Bajcsi Cecília fordította